

LITURGIEBOEKJE 2023

voor de viering van de Goede Week

Orden van dienst voor de

Witte Donderdag (6 april) viering Heilig Avondmaal, aanvang 19.30 uur

voorganger: ds. T.W.D. Prins-van den Bosch

organist: dhr. Paul de Wee

Goede Vrijdag (7 april), aanvang 19.30 uur

voorganger: ds. T.W.D. Prins-van den Bosch

organist: dhr. Hendrik Snel

Stille Zaterdag (8 april), aanvang 21.30 uur

Voorganger: ds. G. Jongsma

organist: dhr. Bert Dokter

WITTE DONDERDAG

Woord van welkom en mededelingen

We zingen drie keer (staande):

Hemelhoog 416

Je-zus, U bent het licht in ons le-ven;
laat nim-mer toe, dat mijn duis-ter tot mij spreekt.
Je-zus U bent het licht in ons le-ven,
o-pen mij voor uw lief-de, o Heer.

Votum, groet en drempelgebed (hierna neemt iedereen weer plaats)

We zingen: Psalm 67:1 en 3

1 God zij ons gunstig en genadig.
Hij schenke ons 't gezegend licht
dat overvloedig en gestadig
straalt van zijn heilig aangezicht:
opdat hier op aarde / elk uw weg aanvaarde
en tot U zich wend',
zo, dat allerwegen / ieder volk de zegen
van uw heil erkent.

3 De aarde heeft de vrucht gegeven,
die door de hemel werd verwekt,
en uit haar schoot ontspruit nieuw leven
waar God zijn hand houdt uitgestrekt.
God is ons genegen, / onze God geeft zegen,
Hij die alles geeft,
Hij zal zijn geprezen, / Hem zal alles vrezen
wat op aarde leeft.

Gebed om verlichting met Gods Geest

Lezing: Exodus 12:1-14

12¹De HEER zei tegen Mozes en Aäron, nog in Egypte: ²Voortaan moet deze maand bij jullie de eerste maand van het jaar zijn. ³Zeg tegen de hele gemeenschap van Israël: “Op de tiende van deze maand moet elke familie een lam of een bokje uitkiezen, elk gezin één. ⁴Gezinnen die te klein zijn om een heel dier te eten, nemen er samen met hun naaste burens een, rekening houdend met het aantal personen en met wat ieder nodig heeft. ⁵Het mag het jong van een schaap zijn of het jong van een geit, als het maar een mannelijk dier van één jaar oud is zonder enig gebrek. ⁶Houd dat apart tot de veertiende van deze maand; die dag moet de voltallige gemeenschap van Israël de dieren in de avondschemer slachten. ⁷Het bloed moeten jullie bij elk huis waarin een dier gegeten wordt, aan de beide deurposten en aan de bovendorpel

strijken. ⁸Rooster het vlees en eet het nog diezelfde nacht, met ongedesemd brood en bittere kruiden. ⁹Het dier mag niet halfgaar of gekookt worden gegeten, maar uitsluitend geroosterd, en in zijn geheel: met kop, poten en ingewanden. ¹⁰Zorg ervoor dat er de volgende morgen niets meer van over is. Mocht er toch iets overblijven, dan moet je dat verbranden. ¹¹Zo moeten jullie het eten: met je gordel om, je sandalen aan en je staf in de hand, in grote haast. Dit is een maaltijd ter ere van de HEER, het pesachmaal. ¹²Ik zal die nacht rondgaan door Egypte, en Ik zal daar alle eerstgeborenen doden, zowel van de mensen als van het vee, en Ik zal alle Egyptische goden een afstraffing geven, want Ik ben de HEER. ¹³Maar jullie zal Ik voorbijgaan: aan het bloed zal Ik jullie huizen herkennen, en door dat merkteken zal de dodelijke plaag

waarmee Ik Egypte straf, jullie niet treffen.

¹⁴Die dag moet voortaan een gedenkdag zijn, die je moet vieren

Lezing: Johannes 13

1 Het was kort voor het Pesachfeest. Jezus wist dat zijn tijd gekomen was en dat hij uit de wereld terug zou keren naar de Vader. Hij had de mensen die hem in de wereld toebehoorden lief, en zijn liefde voor hen zou tot het uiterste gaan. 2 Jezus en zijn leerlingen hielden een maaltijd. De duivel had intussen Judas, de zoon van Simon Iskariot, ertoe aangezet Jezus te verraden. 3 Jezus, die wist dat de Vader hem alle macht had gegeven, dat hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan, 4 stond tijdens de maaltijd op. Hij legde zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om 5 En goot water in een waskom. Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen en droogde ze af met de doek die hij omgeslagen had. 6 Toen hij bij Simon Petrus kwam, zei deze: 'U wilt toch niet mijn voeten wassen, Heer?' 7 Jezus antwoordde: 'Wat ik doe, begrijp je nu nog niet, maar later zul je het wel begrijpen.' 8 'O

als een feest ter ere van de HEER. Dit voorschrift blijft voor altijd van kracht, alle komende generaties moeten die dag vieren.

nee,' zei Petrus, 'mijn voeten zult u niet wassen, nooit!' Maar toen Jezus zei: 'Als ik ze niet mag wassen, kun je niet bij mij horen,' 9 antwoordde hij: 'Heer, dan niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd!' 10 Hierop zei Jezus: 'Wie gebaad heeft hoeft alleen nog zijn voeten te wassen, hij is al helemaal rein. Jullie zijn dus rein – maar niet allemaal.' 11 Hij wist namelijk wie hem zou verraden, daarom zei hij dat ze niet allemaal rein waren. 12 Toen hij hun voeten gewassen had, deed hij zijn bovenkleed aan en ging weer naar zijn plaats. 'Begrijpen jullie wat ik gedaan heb?' vroeg hij. 13 'Jullie zeggen altijd "meester" en "Heer" tegen mij, en terecht, want dat ben ik ook. 14 Als ik, jullie Heer en jullie meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen. 15 Ik heb een voorbeeld gegeven; wat ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen.

Stilte

We zingen: lied 970 Vlammen zijn er vele

1 Vlammen zijn er vele,
één is het licht,
licht van Jezus Christus,
vlammen zijn er vele,
één is het licht,
wij zijn één in Christus.

2 Ranken zijn er vele,
één is de stam,
wijnstok van het leven,
ranken zijn er vele,
één is de stam,
wij zijn één in Christus.

4 Velen mogen dienen
als onze Heer,
Hij wast onze voeten,
velen mogen dienen
als onze Heer,
wij zijn één in Christus.

Overdenking

Tijdens het volgende lied wordt water uitgeschonken als teken van de voetwassing

We zingen: lied 569 Toen Jezus wist: nu is gekomen

1 Toen Je-zus wist: nu is ge - ko-men
het uur om door de nacht te gaan,
heeft Hij een lin-nen doek ge - no-men
en wa - ter in een schaal ge-daan.

2. Hij gaf ons zwijgende een teken
en kwam ons voet voor voet nabij,
Hij deed het water van zich spreken,
het stort zich uit en reinigt mij.

3. Zo is de Heer een knecht
geworden
en tot de bodem toe gegaan
om ons met ootmoed te omgorden,
Hij doet ons zijn geringheid aan.

4. Heer van mijn hart, U bent gekomen
de nacht door naar uw grote dag,
ik heb in eenvoud aangenomen
dat ik U daarin volgen mag

Inleiding op het vieren van de maaltijd:

V: Ja, het is goed en passend,
dat wij de HEER onze God zegenen
en dat wij eer geven aan Zijn Naam,
want Hij is een verlosser van mensen.
Hij staat niet toe dat wij aan blinde machten onderhevig zijn,
aan vreemde mogendheden dienstbaar.
Daarom is Hij zijn volk voorgegaan
in wind en vuur,
in wolk en stem,
in wonder en gebod,
om voor hen een plaats te bereiden in het land.
Jezus, uw Zoon, werd gekneusd en gebroken
door de heersende machten.
Hij heeft zijn ziel en zijn bloed uitgestort
om ons te bevrijden
en daarom zingen wij van harte:

We zingen: lied 985

1 Heilig, heilig, heilig, hemelhoog verheven
boven ons mensen: de naam van God de Heer!
Heilig, heilig, heilig, Schepper van de wereld,
mensen beneden zingen U ter eer!

2 Heilig, heilig, heilig, maker van de sterren,
zonnen en manen en heel het firmament!
Heilig, heilig, heilig, mateloze ruimte,
machten en krachten, maak zijn naam bekend!

V: De weg van God met Israël loopt van de ene naar de andere
maaltijd: van de Paschamaaltijd, naar de maaltijd van de grote
toekomst, wanneer de HEER op de Sion zijn feestmaal aanricht. Met
Jezus was die toekomst begonnen, juist voor mensen die er niet op
hadden kunnen hopen. Tijdens de laatste maaltijd vóór zijn dood
voegde Jezus aan brood en wijn de nieuwe heilsbetekenis toe van
zijn dood.

In de nacht waarin Hij werd verraden nam Hij het brood, dankte,
brak het en zei: "Dit is mijn lichaam voor u. Doe dit om Mij te
gedenken." Evenzo nam Hij na de maaltijd de beker en zei: "Deze
beker is het nieuwe verbond in mijn bloed. Doe dit, zo dikwijls als u
die drinkt, om Mij te gedenken."

In deze maaltijd ligt heel de heilsweg geconcentreerd voor ons: het
verleden van Christus' offer, de toekomst van het rijk van God en
het heden van de tegenwoordigheid van Christus in de Geest.
Kom dan Geest van God, ontsteek ons verlangen en wek ons op tot
een nieuw leven.

Allen: Amen.

V: Laten we samen bidden:

**Allen: Onze Vader die in de hemel zijt
Uw Naam worde geheiligd; uw koninkrijk kome;
Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood en vergeef ons onze
schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze,
want van U is het Koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid tot
in eeuwigheid, Amen.**

We delen brood en wijn

*Ondertussen klinkt orgelspel
u kunt uw gaven in de schaal op de tafel of straks bij de
uitgang in de collectezakken doen*

Zingen: lied 385

1 De ta-fel van samen, de tafel is gedekt.
Wij mogen komen eten
en niemand wordt vergeten.
De ta-fel van samen, de tafel is gedekt.
't Geheim van het leven wordt zo maar verstrekt.

2 Wij delen, wij delen gewoon het dagelijks brood.
Dit brood houdt ons in leven,
door God is het gegeven.
Wij delen, wij delen gewoon het dagelijks brood
en denken aan Jezus, zijn lijden, zijn dood.

3 De tafel van samen, de tafel van het goed,
daar wordt de wijn geschonken
en mondjesmaat gedronken.
De tafel van samen, de tafel van het goed,
daar vinden wij vrede, in overvloed.

4 Wij vieren de maaltijd, wij vieren samen feest.
Hier durven wij te dromen
dat alles goed zal komen.
Wij vieren de maaltijd, wij vieren samen feest
in naam van de Vader, de Zoon en de Geest.

Gedicht:

Brood – hier gedeeld om te leven
voedsel om verder te gaan.
teken van liefde, gegeven
in ons bestaan
om in Gods naam
de weg van Jezus te gaan

Beker – gereikt vanuit vreugde,
wijn ingekleurd door de pijn,
teken dat het Hem verheugde
kwetsbaar te zijn
om in Gods naam
de weg ten leven te gaan

Handen – bereid om te delen,
mensen, geplaatst in het licht,
teken dat breuken wil helen,
tot ons gericht
om in Gods naam
de weg van de liefde te gaan

Uit: Lieder en gebeden uit Iona & Glasgow, Lied 41

*De avondmaalstafel wordt leeggeruimd
De lichten worden gedimd*

Lezing: Johannes 14:15-31

We verlaten in stilte de kerkzaal

GOEDE VRIJDAG

Het is stil in de kerk, het orgel zwijgt, en wij doen dat ook

We zingen drie keer (staande):

Hemelhoog 415

Je - zus, U bent het licht in ons le - ven;
laat nim - mer toe, dat mijn dui - ster tot mij spreek - t.
Je - zus U bent het licht in ons le - ven,
o - pen mij voor uw lief - de, o Heer.

Gebed

V: Heer, wij zijn hier bij elkaar, om uw lijden en sterven te gedenken. Uw dood aan een martelwerktuig, uw eenzaamheid en godverlatenheid maken ons stil en zonder woorden.
Geef dat wij het leven en sterven van onze Heer dankbaar zullen gedenken, in het besef dat onze zonden worden vergeven en wij door Zijn opstanding nieuw en eeuwig leven mogen ontvangen.
U laat ons nooit alleen, zelfs niet in de dood.

A: **Amen.**

Schriftlezing: Johannes 18:1 - 19:42

Door meerdere stemmen gelezen.

de teksten **DIE ZO GEDRUKT ZIJN** worden door iedereen meegesproken.

De lezingen worden afgewisseld met koralen uit de Johannes Passion van Bach en het zingen van lied 587.

Johannes 18, 1-11

Nadat Jezus dit alles gezegd had, ging hij met zijn leerlingen naar de overkant van de Kidronbeek. Daar liep hij een tuin in, met zijn leerlingen. Judas, zijn verrader, kende deze plek ook, want Jezus was er vaak met zijn leerlingen samengekomen. Judas ging ernaartoe, samen met een cohort soldaten en dienaren van de hogepriesters en de farizeeën. Ze waren gewapend en droegen fakkels en lantaarns. Jezus wist precies wat er met hem zou gebeuren. Hij liep naar hen toe en vroeg: 'Wie zoeken jullie?' Ze antwoordden:

JEZUS UIT NAZARET.

'Ik ben het,' zei Jezus, terwijl Judas, zijn verrader, erbij stond. Toen hij zei: 'Ik ben het,' deinsden ze achteruit en vielen op de grond. Weer vroeg Jezus: 'Wie zoeken jullie?' en weer zeiden ze:

JEZUS UIT NAZARET.

'Ik heb jullie al gezegd: "Ik ben het. Als jullie mij zoeken, laat deze mensen dan gaan.' Zo gingen de woorden in vervulling die hij gesproken had: 'Geen van hen die u mij gegeven hebt, heb ik verloren laten gaan.' Daarop trok Simon Petrus het zwaard dat hij bij zich had, haalde uit naar de slaaf van de hogepriester en sloeg hem zijn rechteroor af; Malchus heette die slaaf.

Maar Jezus zei tegen Petrus: 'Steek je zwaard in de schede. Zou ik de beker die de Vader mij gegeven heeft niet drinken?'

Johannes Passion

O große Lieb', O Lieb' ohn' alle Maße,
o grote Liefde, o Liefde zonder maat,
die dich gebracht auf diese Marterstraße!
die jou gebracht heeft op deze lijdensweg
Ich lebte mit der Welt in Lust und Freuden,
Ik leefde met de wereld in lust en vreugde,
und du mußt leiden.
en jij moest lijden.

Johannes 18, 12-23

De soldaten met hun tribuun en de Joodse gerechtsdienaars grepen Jezus en boeiden hem. Ze brachten hem eerst naar Annas, de schoonvader van Kajafas. Kajafas was dat jaar hogepriester en hij was het die de Joden had voorgehouden: 'Het is goed dat één man sterft voor het hele volk.' Simon Petrus liep met een andere leerling achter Jezus aan. Deze andere leerling kende de hogepriester en ging met Jezus het paleis van de hogepriester in, maar Petrus bleef buiten bij de poort staan. Daarop kwam de andere leerling, de kennis van de hogepriester, weer naar buiten; hij sprak met de portierster en nam Petrus mee naar binnen. Het meisje sprak Petrus aan: 'Ben jij soms ook een leerling van die man?' 'Nee, ik niet,' zei hij. De slaven en de gerechtsdienaars stonden zich te warmen bij een vuur dat ze hadden aangelegd omdat het koud was; ook Petrus ging zich erbij staan warmen. De hogepriester ondervroeg Jezus over zijn leerlingen en over zijn leer. Jezus zei: 'Ik heb in het openbaar tot de wereld gesproken. Ik heb steeds onderricht gegeven op plaatsen waar de Joden bij elkaar komen, in synagogen en in de tempel, en nooit heb ik iets in het geheim gezegd. Waarom ondervraagt u mij? Vraag het toch aan de mensen die mij gehoord hebben, zij weten wat ik gezegd heb.' Toen Jezus dat zei gaf een van de dienaren die erbij stonden, hem een klap in het gezicht: 'Is dat een manier om de hogepriester te antwoorden?' Jezus zei: 'Als ik iets verkeerd gezegd heb, zeg dan wat er verkeerd was, maar als het juist is wat ik heb gezegd, waarom slaat u me dan?'

Johannes Passion

Wer hat dich so geschlagen,
mein Heil, und dich mit Plagen
so übel zugericht?
Du bist ja nicht ein Sünder,
wie wir und uns're Kinder,
von Missetaten weißt du nicht.
Ich, ich und meine Sünden,
die sich wie Körnlein finden
des Sandes an dem Meer,
die haben dir erreget
das Elend das dich schläget
und das betrübte Marterheer.
Wie heeft je zo geslagen,
mijn Heil, en je met kwellingen
zo slecht behandeld?

Je bent toch niet een zondaar,
zoals wij en onze kinderen,
van misdaden weet je niet.
Ik, ik en mijn zonden,
die als korrels te vinden zijn,
zoals zand aan de zee,
die brachten jou
de ellende die je treft
en de droevige schare van
martelaren.

Johannes 18, 24-27

Daarna stuurde Annas hem geboeid naar Kajafas, de hogepriester. Simon Petrus stond zich intussen nog steeds te warmen.

BEN JIJ SOMS OOK EEN LEERLING VAN HEM

vroegen ze. 'Nee,' ontkende Petrus, 'ik niet.' Maar een van de slaven van de hogepriester, een familielid van de man van wie Petrus het oor had afgeslagen, zei: 'Maar ik heb toch gezien dat je bij hem was in de olijfgaard?' Weer ontkende Petrus, en meteen kraaide er een haan.

Hanengekraai

Johannes 18, 28-36

Jezus werd van Kajafas naar het pretorium gebracht. Het was nog vroeg in de morgen. Zelf gingen ze niet naar binnen, om zich niet te verontreinigen voor het pesachmaal. Daarom kwam Pilatus naar buiten en vroeg: 'Waarvan beschuldigt u deze man?' Ze antwoordden:

ALS HIJ GEEN MISDADIGER WAS, ZOU DEN WE HEM NIET AAN U UITGELEVERD HEBBEN.

Pilatus zei: 'Neem hem dan mee, en veroordeel hem volgens uw eigen wet.' Maar de Joden wierpen tegen:

WIJ HEBBEN HET RECHT NIET OM IEMAND TER DOOD TE BRENGEN.

Zo ging de uitspraak van Jezus in vervulling waarin hij aanduidde welke dood hij sterven zou. Nu ging Pilatus het pretorium weer in. Hij liet Jezus bij zich komen en vroeg hem: 'Bent u de koning van de Joden?' Jezus antwoordde: 'Vraagt u dit uit uzelf of hebben anderen dit over mij gezegd?' 'Ik ben toch geen Jood. Uw volk en uw hogepriesters hebben u aan mij uitgeleverd – wat hebt u gedaan?' Jezus antwoordde: 'Mijn koningschap hoort niet bij deze wereld. Als mijn koningschap bij deze wereld hoorde, zouden mijn dienaren wel gevochten hebben om te voorkomen dat ik aan de Joden werd uitgeleverd. Maar mijn koninkrijk is niet van hier.'

We zingen: lied 587:1 en 3

1 Licht voor de wereld, geeft U zich gevangen
in deze nacht van duistere belangen?
Ik zoek U, Heer, en vraag U: maak mijn oren
heel om te horen.

3 Hemelse koning, door God uitgekozen,
waarom staat U terecht als rechteloze?
U hebt geen schuld, de waarheid is geschonden.
U draagt mijn zonden.

Johannes 18, 37 – 19, 12a

Pilatus zei: 'U bent dus koning?' 'U zegt dat ik koning ben,' zei Jezus. 'Ik ben geboren en naar de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen, en ieder die de waarheid is toegedaan, luistert naar wat ik zeg.' Hierop zei Pilatus: 'Maar wat is waarheid?'

Na deze woorden ging hij weer naar de Joden buiten. 'Ik heb geen schuld in hem gevonden. Maar het is bij u

gebruikelijk dat ik met Pesach iemand vrijlaat – wilt u dat ik de koning van de Joden vrijlaat?’ Toen begon iedereen te schreeuwen:

HEM NIET, MAAR BARABBAS!

Barabbas was een misdadiger.

Toen liet Pilatus Jezus geselen. De soldaten vlochten een kroon van doornakken, zetten die op zijn hoofd en deden hem een purperen mantel aan. Ze liepen naar hem toe en zeiden:

LEVE DE KONING VAN DE JODEN!

en ze sloegen hem in het gezicht. Pilatus liep weer naar buiten en zei: ‘Ik zal hem hier buiten aan u tonen om u duidelijk te maken dat ik geen enkel bewijs van zijn schuld heb gevonden.’ Daarop kwam Jezus naar buiten, met de doornenkroon op en de purperen mantel aan. ‘Hier is hij, de mens,’ zei Pilatus. Maar toen de hogepriesters en de gerechtsdienaars hem zagen begonnen ze te schreeuwen:

KRUISIG HEM, KRUISIG HEM!

Toen zei Pilatus: ‘Neem hem dan maar mee en kruisig hem zelf, want ik zie niet waaraan hij schuldig is.’ De Joden zeiden:

WIJ HEBBEN EEN WET DIE ZEGT DAT HIJ MOET STERVEN, OMDAT HIJ ZICH DE ZOON VAN GOD HEEFT GENOEMD.

Toen Pilatus dat hoorde werd hij erg bang. Hij ging het pretorium weer in en vroeg aan Jezus: ‘Waar komt u vandaan?’ Maar Jezus gaf geen antwoord. ‘Waarom zegt u niets tegen mij?’ vroeg Pilatus. ‘Weet u dan niet dat ik de macht heb om u vrij te laten of u te kruisigen?’ Jezus antwoordde: ‘De enige macht die u over mij hebt, is u van boven gegeven. Daarom draagt degene die mij aan u uitgeleverd heeft de meeste schuld.’ Vanaf dat moment wilde Pilatus hem vrijlaten.

Johannes Passion

Durch dein Gefängnis, Gottes
Sohn,
muß uns die Freiheit kommen;
dein Kerker ist der Gnadenthron,
die Freistatt aller Frommen;
denn gingst du nicht die
Knechtschaft ein,
müßst unsre Knechtschaft ewig
sein.

Door jouw gevangenschap, zoon
van God,
moet voor ons de vrijheid komen;
jouw kerker is de genadetroon,
de vrijplaats voor alle vromen;
want als jij niet de knechtschap
was aangegaan,
had onze knechtschap eeuwig
moeten zijn.

Johannes 19, 12b-16a

Maar de Joden riepen:

**ALS U DIE MAN VRIJLAAT BENT U GEEN VRIEND VAN DE
KEIZER, WANT IEDEREEN DIE ZICHZELF TOT KONING
UITROEPT PLEEGT VERZET TEGEN DE KEIZER.**

Pilatus hoorde dat, liet Jezus naar buiten brengen en nam
plaats op de rechterstoel op het zogeheten Mozaïekterras, in
het Hebreeuws Gabbata. Het was rond het middaguur op de
voorbereidingsdag van Pesach. Pilatus zei tegen de Joden:
'Hier is hij, uw koning.' Meteen schreeuwden ze:

WEG MET HEM, WEG MET HEM, AAN HET KRUIS MET HEM!

Pilatus vroeg: 'Moet ik uw koning kruisigen?' Maar de
hogepriesters antwoordden:

WIJ HEBBEN GEEN ANDERE KONING DAN DE KEIZER!

Toen droeg Pilatus hem aan hen over om hem te laten
kruisigen.

Het kruis wordt binnengedragen

Johannes 19, 16b-27

Zij voerden Jezus weg; hij droeg zelf het kruis naar de
zogeheten Schedelplaats, in het Hebreeuws Golgota. Daar
kruisigden ze hem, met twee anderen, aan weerskanten
één, en Jezus in het midden. Pilatus had een inscriptie laten
maken die op het kruis bevestigd werd. Er stond op 'Jezus
uit Nazaret, koning van de Joden'. Het stond er in het

Hebreeuws, het Latijn en het Grieks, en omdat de plek waar Jezus gekruisigd werd dicht bij de stad lag, werd deze inscriptie door veel Joden gelezen. De hogepriesters van de Joden zeiden tegen Pilatus:

U MOET NIET “KONING VAN DE JODEN” SCHRIJVEN, MAAR “DEZE MAN HEEFT BEWEERD: IK BEN DE KONING VAN DE JODEN”.

‘Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven,’ was het antwoord van Pilatus.

Nadat ze Jezus gekruisigd hadden, verdeelden de soldaten zijn kleren in vieren, voor iedere soldaat een deel. Maar zijn onderkleed was in één stuk geweven, van boven tot beneden. Ze zeiden tegen elkaar:

LATEN WE HET NIET SCHEUREN, MAAR LATEN WE LOTEN WIE HET HEBBEN MAG.

Zo ging in vervulling wat de Schrift zegt: ‘Ze verdeelden mijn kleren onder elkaar en wierpen het lot om mijn gewaad.’

Dat is wat de soldaten deden.

Bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder met haar zuster, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria uit Magdala. Toen Jezus zijn moeder zag staan, en bij haar de leerling van wie hij veel hield, zei hij tegen zijn moeder: ‘Dat is uw zoon,’ en daarna tegen de leerling: ‘Dat is je moeder.’ Vanaf dat moment nam die leerling haar bij zich in huis.

We zingen: lied 587:5 en 6

5 Jezus, gekruisigd – met ontzag en deernis
zie ik uw zorg voor moeder en voor leerling,
liefde is dorst naar vrede zonder einde,
water dat wijn wordt.

6 Zing met de psalm: geen woord is er gebroken –
de waarheid is gezien om te geloven.
Daarom Heer Jezus, met de ooggetuige
wil ik mij buigen.

Johannes 19, 28-30

Toen wist Jezus dat alles was volbracht, en om de Schrift geheel in vervulling te laten gaan zei hij: 'Ik heb dorst.' Er stond daar een vat zure wijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond. Nadat Jezus ervan gedronken had zei hij: 'Het is volbracht.' Hij boog zijn hoofd en gaf de geest.

De paaskaars wordt gedoofd en uitgedragen

We zijn stil

Johannes 19, 31-42

Het was voorbereidingsdag, en de Joden wilden voorkomen dat de lichamen op sabbat, en nog wel een bijzondere sabbat, aan het kruis zouden blijven hangen. Daarom vroegen ze Pilatus of de benen van de gekruisigden gebroken mochten worden en of ze de lichamen mochten meenemen. Toen braken de soldaten de benen van de eerste die tegelijk met Jezus gekruisigd was, en ook die van de ander. Vervolgens kwamen ze bij Jezus, maar ze zagen dat hij al gestorven was. Daarom braken ze zijn benen niet. Maar een van de soldaten stak een lans in zijn zij en meteen vloeide er bloed en water uit. Hiervan getuigt iemand die het zelf heeft gezien, en zijn getuigenis is betrouwbaar. Hij weet dat hij de waarheid spreekt en wil dat ook u gelooft. Zo ging de Schrift in vervulling: 'Geen van zijn beenderen zal verbrijzeld worden.' Een andere schrifttekst zegt: 'Zij zullen hun blik richten op hem die ze hebben doorstoken.'

We zingen: lied 587:7

Rijke geschenken zou ik willen geven,
eerbied en dank, de mirre van mijn leven.
Eer aan de Heer, die dood en duister keerde,
Licht voor de wereld.

GEBEDEN VOOR DE GOEDE VRIJDAG

v: Christus draagt het diepste lijden en deelt zo in óns diepste lijden. Door Christus zijn we in schuld, ellende, ziekte en zelfs de dood niet meer overgelaten aan onszelf. Laten we daarom bidden.

l: laten we bidden voor de kerk, het lichaam van Christus, de kerk die overal op aarde te vinden is, dat ze zal volharden in het geloof
Stil gebed

v: God, wij zijn niet de enigen aan wie U zich geopenbaard hebt. Over de hele wereld, in allerlei volken, zijn mensen aangesproken door U. Laat op al die plekken Uw kerk een thuis zijn, voor mensen die gebukt gaan onder lijden, die gebukt gaan onder zelfverwijt. In het bijzonder bidden we voor wie niet veilig zijn, als zij Uw naam belijden.

Bewaar hen en ons, en geef ons geloof dat standhoudt.

Door Jezus Christus, onze Heer,

a: **AMEN**

v: Laten we bidden voor de jeugdige leden van de kerk
Stil gebed

l: God, U werkt generaties door, van ouders op kinderen en hun kinderen. U verbindt Uw naam aan ons leven door de doop, generatie op generatie. Geef dat kinderen en jongeren van nu sterk zullen staan in hun geloof, dat ze zullen opgroeien terwijl ze U leren kennen. Dat ze de waarde zullen ontdekken van een leven met U, in het midden van de gemeente van Jezus Christus.

a: **AMEN**

l: Laten we bidden voor Israël, het volk dat als eerste door de Heer geroepen werd

Stil gebed

v: God, U hebt Uw beloften toevertrouwd aan Abraham en zijn nageslacht, als een zegen voor alle volken. Geef dat Uw volk in Israël en verspreid over de aarde Uw beloften zal uitleven en geef hen vrede.

a: **AMEN**

v: Laten we bidden voor wie in nood zijn, voor wie zwak zijn,
voor de bedroefden, de zieken en stervenden,
voor wie eenzaam zijn of verstoten
voor wie worden onderdrukt
voor de vluchtelingen en voor wie gevangen zijn.

Stil gebed

l: Heer, U geeft brood aan wie honger heeft,
een thuis aan wie geen huis meer heeft,
U bent een toevlucht voor wie verlaten is.
Geef gehoor aan wie in hun nood tot U roepen.
Verlos hen uit de greep van het kwaad.
Wij bidden voor mensen in Rusland en Oekraïne, die gebukt gaan
onder de oorlog, die bang zijn, die gewond zijn, die moe zijn.
Geef vrede Heer.

a: **AMEN**

l: Laten wij bidden voor elkaar, voor wie hier aanwezig is en voor wie
thuis met ons meebidt en voor heel de gemeente.

Stil gebed

v: Heer, U bent onze Goede Herder, U bent de wijnstok, waar wij aan
verbonden zijn, wij danken U voor elkaar, voor de gemeente waarin
wij zijn opgenomen.

Wij bidden voor wie een moeilijke tijd doormaakt, een tijd van
ziekte of van zorgen: weid Uw kudde.

Draag ons, waar wij zwaar tillen aan wat het leven ons brengt, waar
wij zwaar tillen aan kwaad in ons of om ons heen.

Geef ons Uw genade, U die ons door de dood naar het leven brengt,
U die leeft en regeert tot in eeuwigheid.

a: **AMEN.**

Zingen lied 590:1, 4 en 5 Nu valt de nacht

1 Nu valt de nacht.
Het is volbracht:
de Heer heeft heel zijn leven
voor het menselijk geslacht
in Gods hand gegeven.

4 't Is goed, o Heer,
Gij hoeft de eer
van God niet meer te staven.
Leggen wij ons bij U neer,
in uw dood begraven.

5 Hoe wonderlijk,
uitzonderlijk
een sabbat is gekomen:
eens voor al heeft Hij het juk
van ons afgenomen.

Lezing: Johannes 19:38-42

In stilte verlaten wij de kerk

Zaterdagavond om 21.00 uur wordt de vuurkorf aangestoken

Soms is een nieuw begin nodig. Bij een lang slepende ruzie bijvoorbeeld. Wie zet de eerste stap? Of je ontdekt patronen in je leven die jou of je naasten geen goed doen. Wanneer zeg je daar 'nee' tegen? Waar zegt Christus 'nee' tegen in jouw leven?

Op deze zaterdagavond mag je in het vuur gooien wat je achter je wilt laten als bevrijding van wat je niet langer met je mee wilt slepen. Die last of moeite heb je op een briefje geschreven dat je hebt meegenomen naar de kerk. Op het plein voor de kerk brandt een vuur, waarin je dat briefje kunt gooien. Zo heb je – voordat je de kerk binnen gaat - achter je gelaten wat niet meekan de Paasnacht in.

Deze symboliek komt voort uit het Joodse Pesachfeest. Brood waar gist in zit moet uit het hele huis verdwijnen, omdat gist uit oud brood komt. Aan de vooravond van het Pesachfeest doorzoeken vader en de kinderen het hele huis met een lampje. Moeder heeft daarvoor natuurlijk een korstje laten liggen... Ook dat laatste broodkorstje moet worden opgeruimd en verbrand. Zo zijn ook wij de afgelopen veertig dagen bezig geweest om op te ruimen wat niet meekan deze paasnacht in.

Stille Zaterdag

In deze dienst gedenken we onze doop. We leggen onze oude mens af en staan op tot een nieuw leven, omdat Christus gestorven is en opgestaan.

We mogen symbolisch onze doop beamen en de doopgelofte vernieuwen.

Als kinderen van het licht zijn we geroepen het licht van Christus uit te dragen in de wereld, daarom krijgt ieder een kaarsje in handen.

Het is stil in de kerk; het orgel zwijgt en wij doen dat ook.

Zingen lied 610:1, 2, 3

1 Zo dor en doods, zo levenloos
verlamd, uiteengeslagen,
zonder hoop en zonder troost
slijten wij de dagen.

2 God, zie ons dan teloor gegaan,
versteend en doodgezwegen,
levend waar geen dag meer is,
nacht aan nacht geregen.

3 Zijt Gij het, Heer, die weet wanneer
wij ooit zullen herleven?
Met uw adem kunt Gij toch
ons het leven geven?

Gebed

Voorganger Onze hulp is God

allen Schepper van hemel en aarde

voorganger Die gezegd heeft: 'Er zij licht'

allen en het licht werd geboren;

voorganger voor wie alle mensen leven.

allen Niemand gaat in de dood verloren.

Voorganger Wij zien reikhalzend uit naar licht en leven;

allen wij waken en bidden:

voorganger Kom ons bevrijden! Amen

Lezing: Genesis 1:1 - 2:3

We zingen: ps. 33:2

Zingt al wie leeft van Gods genade,
want waarheid is al wat Hij zegt.
Op trouw gegrondvest zijn zijn daden,
op liefde rust zijn heilig recht.
Die zich openbaarde overal op aarde,
alles spreekt van Hem.
Heem'len hoog verheven, vol van blinkend leven,
schiep Hij door zijn stem.

Lezing: Exodus 14:15 - 15:1a

We zingen: lied 645:1, 4

1 Zing ten hemel toe,
juich en jubel Gode,
want Hij wordt niet moe
voor ons uit te gaan
als een vuur vooraan
levenden en doden!

4 Maatslag der natuur,
kringloop der getijden,
luister naar het uur
dat zijn liefde slaat,
Hij kwam ons te baat,
Hij zal ons bevrijden!

Lezing: Jesaja 54:6 – 10

We zingen: lied 645:3

Als een ster zal Hij
boven ons hoofd stralen,
ja, Hij maakt ons vrij
uit het doodsgeding,
uit de wisseling
van de lotgevallen.

Lezing: Ezechiël 36:26-27 en 33-38

We zingen: lied 686:1

De Geest des Heren heeft een nieuw begin gemaakt,
in al wat groeit en leeft zijn adem uitgezaaid.
De Geest van God bezielt wie koud zijn en versteend
herbouwt wat is vernield maakt één wat is verdeeld.

DE PAASKAARS WORDT BINNENGEBRACHT

De Paaskaars – die naar Christus verwijst – is aangestoken aan het vuur buiten de kerk.

De diaken-van-dienst draagt de kaars naar binnen

Driemaal klinkt de roep:

Licht van Christus!

en driemaal antwoorden we allen samen:

Heer, wij danken U

De liturgische kleuren worden gewisseld

(het paars wordt vervangen door het wit van het zegevierend licht)

We gaan staan

LOF AAN HET LICHT

We zingen: lied 600 LICHT VAN CHRISTUS

1 Licht, ontloken aan het donker,
Licht, gebroken uit de steen,
Licht, waarachtig levensteken,
werp uw waarheid om ons heen!

2 Licht, geschapen, uitgesproken,
Licht, dat straalt van Gods gelaat,
Licht, uit Licht, uit God geboren,
groet ons als de dageraad!

3 Licht, aan liefde aangestoken,
Licht, dat door het donker brandt,
Licht, jij lieve lentebode,
zet de nacht in vuur en vlam!

4 Licht, verschenen uit den hoge,
Licht, gedompeld in de dood,
Licht, onstuitbaar, niet te doven,
zegen ons met morgenrood!

5 Licht, straal hier in onze ogen,
Licht, breek uit in duizendvoud,
Licht, kom ons met stralen tooien,
ga ons voor van hand tot hand! (we blijven staan)

Lezing: Mattheus 28:1-10 PAASMORGEN

We zingen: lied 632:1

Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt en gegeven.
Laat ons Hem loven en danken, verheugd dat wij leven.
Diep in de nacht heeft Hij verlossing gebracht,
heeft Hij ons licht aangeheven. (we gaan zitten)

DOOPGEDACHTENIS

Lezing: Romeinen 6:3,4

Weet u niet dat wij die gedoopt zijn in Christus Jezus,
zijn gedoopt in zijn dood?
We zijn door de doop in zijn dood met hem begraven om,
zoals Christus door de macht van de Vader uit de dood is opgewekt,
een nieuw leven te leiden.

We belijden:

voorganger Laten wij in deze nacht onze doop gedenken
en uitspreken dat wij in het Licht van Jezus Christus
willen leven en geloven

Ik –Zal –Er –Zijn is onze God
God over de goden,
Schepper van hemel en aarde
die ons de aarde heeft toevertrouwd
Vader van zijn volk onderweg
Moeder van alle levenden.

allen Dat geloof ik

v: Zijn vrede-rijk is nabij gekomen
in Jezus van Nazareth, de Gezalfde
Hij roept ons Hem te volgen.

allen Dat geloof ik

v: De Geest is het die levend maakt
die ons leidt in de waarheid
ons lokt met het visioen
van een wereld waar het menselijk toegaat
die met ons gaat naar de toekomst.

allen Dat geloof ik

Nu komen we naar voren. We hebben onze doopbelofte vernieuwd met woorden; als bekrachtiging daarvan raken we met onze vingers het doopwater aan. Misschien raken we het water alleen aan, of misschien brengen we iets ervan naar ons voorhoofd. We willen daarmee zeggen dat we in woord en daad het komende jaar onze Heer, Jezus Christus, willen volgen. We lopen door het middenpad naar voren en via de zijpaden terug.

Als iedereen weer zijn/haar plaats heeft ingenomen, zegt de voorganger:

v: Moge de almachtige God, de Vader van onze Heer Jezus Christus, die ons heeft doen herboren worden uit water en heilige Geest en ons vergeving heeft geschonken van onze zonden, ons door zijn genade bewaren tot het eeuwige leven in Christus onze Heer.

a: **AMEN**

De commissieleden verspreiden het licht nu door de kerk; we geven het elkaar in de rijen door.

We zingen staande: lied 634

U zij de glorie, opgestane Heer,
U zij de victorie, U zij alle eer!
Alle menselijk lijden hebt Gij ondergaan
om ons te bevrijden tot een nieuw bestaan:
U zij de glorie, opgestane Heer,
U zij de victorie, U zij alle eer!

Licht moge stralen in de duisternis,
nieuwe vrede dalen waar geen hoop meer is.
Geef ons dan te leven in het nieuwe licht,
wil het woord ons geven dat hier vrede sticht.
U zij de glorie, opgestane Heer,
U zij de victorie, U zij alle eer!

*Onder orgelspel verlaten we de kerk. We dragen het licht met ons mee.
Morgen op eerste Paasdag sluiten we de vier vieringen af met een zegen.*

BRANDVOORSCHRIFT: IN DE GARDEROBE GEÉN BRANDENDE KAARSEN!

